

Oliver & gjengen - spesialutgave [DVD]

Oliver & gjengen - spesialutgave [DVD]

Oliver & gjengen er et godt eksempel på alt som ikke stemte for Disney på 80-tallet - verken manus, karakterer eller animasjon er på høyde med det som var før eller det som kommer etter.

Oliver & Company
George Scribner
Walt Disney Feature Animation
1988
Walt Disney Studios Home Entertainment
16:9 Fullskjerm (1,66:1)
Dolby Digital 5.1 + 2.0
70 min.
2

3

Oliver med en twist

1980-tallet var ingen god periode for Disney. I ettertid kan denne tiden sees på som en prøve-og-feile-maraton, hvor nye fortellertekniske grep ble testet ut i kombinasjon med den gryende datateknologien. For de fleste filmene fra perioden ble resultatet mislykket. 80-tallet var også en tid for utskiftninger i Disney-stallen. Borte var de "nine old men", og nye navn som Glen Keane, Mark Henn, Kevin Lima og Andreas Deja, begynte sin utvikling som animasjonskunstnere hos Disney i denne perioden. Det kan hevdes at grunnlaget for Disneys suksess på 90-tallet ble lagt gjennom utprøvingen og feilingen som ble gjort på 80-tallet. *Oliver & gjengen* fra 1988 er således den siste filmen Disney produserte, før oppturen startet for alvor året etter med *Den lille havfruen*.

Oliver & gjengen er løslig basert på Charles Dickens litterære klassiker *Oliver Twist*. Oliver portretteres gjennom en hjemløs kattunge og Londons gater er byttet ut med New Yorks travle down town. Oliver blir raskt plukket opp fra gata av kjekkhunden Dodger som er leder for en hundegjeng. Gjengen bor i en nedslitt båt i en av byens skumlere havneområder hvor småtyven Fagin bruker dem til å hente inn tyvegods med ulikt hell. Fagin er hardt presset av stortyven Sykes og må komme opp med pengene han skylder innen tre dager. Gjengen, med Oliver på slep, setter av gårde for å samle nok tyvegods til å redde Fagins skinn. I et forsøk på å lure til seg inventar fra en passerende limousin, blir Oliver plukket opp av rikmannsjentungen Jenny som sporenstreks forelsker seg i katten og tar den med hjem.

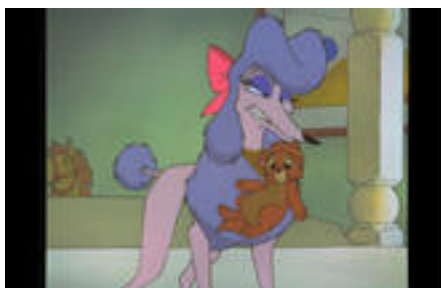

Gjengen aktiviserer en redningsoperasjon for å befri Oliver fra sitt rikholdige nye hjem, men blir raskt skuffet da Oliver avslører at han har funnet seg til rette i sine nye omgivelser og ikke vil tilbake til livet på gata. Fagin, som er desperat etter å fri seg fra gjelden til Sykes, klekker ut en plan som innebærer å kreve løsepenger for å gi Oliver tilbake til Jenny. Planen synes idiotsikker, men som så ofte med småskurker på film, blir ikke resultatet som forventet og gjengen må på ny til unnsetning for å redde Oliver, Jenny og Fagin fra den sikre død i hendene til Sykes og hans dobermannkumpaner.

Oliver & gjengen er blant få av Disneys filmer hvor historien er satt til samtiden. Filmen utspiller seg i New York i 1988 og fremsto nok som visuelt utfordrende ved å forsøke å fange storbyens puls med sitt heseblesende tempo, røffe gatemiljøer og lysreklamer på den tiden. 20 år senere oppleves filmen mer som datert enn tidløs klassiker. Ved å benytte datidens språklige slang og visuelle referanseramme, har filmen et bestemt preg av 80-tallet som i dag virker komisk og noe fremmedgjørende. Det er som om 80-tallets breakdansere og overdimensjonerte kassettspillere virker ennå mer datert når det fremstilles på animert film enn det gjør i en realfilm fra samme periode. At det er datidens store stjerner på lydsporet, som Billie Joel og Huey Lewis, som idag fremstår som falmende stjerner, gjør ikke saken bedre.

Historien i seg selv er det ikke noe galt med. Etter en noe forutsigbar start, hvor Oliver lærer opp i gatesmarthet av Dodger, tar historien fart idet Fagin introduseres og problemene tiltar når Sykes dukker opp med dobermennene sine. Derfra og inn byr

Oliver & gjengen på både spenning og humor som passer for en relativt bred målgruppe. Filmen har ikke det sedvanlige Disney-preget med elskelige dyr i sjarmerende omgivelser, snarere et mørkere preg med tøffe dyr som oser av personlighet. Likefullt er det mer enn nok for de minste å glede seg over, men det er også innhold her som større barn finner spennende. Selv falt jeg for den skakkjorte kjeltringen Fagin og hans elskelige vesen.

Oliver & gjengen var Disneys første forsøk på musikalformen siden starten av 80-tallet med *To gode venner* (1981) og var således en test for gjeninnføring av musikalen som tok Disney til nye høyder tiåret etter. Således spiller musikk en avgjørende rolle i filmen. Jeg har allerede nevnt de to falmende stjernene som utgjør brorparten av soundtracket, men det er ett lyspunkt som fortjener å løftes frem. Den alltid skinnende Bette Midler gjør en fantastisk innsats som den bortskjemte kongepuddelen Georgette og imponerer virkelig i musikalnummeret *Perfect Isn't Easy* (skrevet av blant andre Barry Mailow!). Det er også andre høydepunkter fra skuespillerstanden i filmen. Jeg lar meg glede av Cheech Marin (Cheech & Chung) som den

rasktpratende chihuahuaen Tito og Dom DeLouise som gjør Fagin med bravur.

Teknisk sett briljerer ikke Disney med

Oliver & gjengen. Riktignok var dette første gang datagenerert 3d-grafikk ble brukt i utstrakt grad i bakgrunner og biler, tog og andre mekaniske innretninger, men det har tatt lang tid å mestre kombiansjonen av 3d og 2d-teknologi. Animasjonen i seg selv er heller ikke av beste merke. I mine øyne varierer kvaliteten på animasjonen merkbart igjennom filmen, hvor noe sekvenser holder høy kvalitet og virtuositet, mens andre virker stive og uinspirerte. Personlig er jeg svak for scenene med Fagin og Sykes (hvor Glen Keane var supervising animator), hvor også kamerabruken er mer aktiv og utforskende i forhold til de mer statiske scenene med hundene.

Samlet er

Oliver & gjengen en lite typisk Disney-film, noe som nok vil overraske de som kun er ute etter en koselig barnefilm. Filmen har et mørkt preg som er gjennomgående for flere av Disney-filmene fra 80-tallet. I dag virker

Oliver & gjengen noe datert og ikke så vellykket som filmene som følger fra Disney på 90-tallet.

Utgivelsen:

20 år har gått siden

Oliver & gjengen ble lansert som Disneys 27. helaftens film og filmens alder er tydelig på denne utgivelsen. Riktignok hevdes det at denne spesialutgaven er digitalt restaurert, men bildet bærer likevel tydelig preg av å være noen tiår gammelt. Fargene virker duse og de mørke scenene er nesten i ferd med å gro igjen, og bildekvaliteten varierer merkbart fra scene til scene. Det hjelper heller ikke at komprimeringen fører til at bildet kryr av små vibrerende felt som får bildet til å virke skurrende og lite klart. Jeg har sett betydelig eldre Disney-filmer (eksempelvis *Pinocchio* (1942)) som har fått merkbart bedre behandling i restaurerings- og komprimeringsarbeidet.

Ekstramaterialet er heller ikke stort å skryte av. Vi blir tilgodesett med en "making of" fra produksjonsåret som bidrar lite til å forstå selve produksjonen. Vi får heller ingen inngående intervjuer med noen av folkene bak, kun skissepregede utsagn fra enkeltstående folk i staben. Dette er skuffende med tanke på at dette er en spesialutgave som feirer filmens 20-årsjubileum. Da er det bedre at det også er inkludert to klassiske kortfilmer med katter som tema. Både *Lend a Paw* (1941) og *Puss Cafe* (1950) har Pluto som hovedperson og katter som bidragsyttere i historien. Begge er fornøyelige eksempler på at mye var bedre før i Disney-sammenheng.

Alt i alt en skuffende utgivelse av en lite viktig Disney-film.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 29.09.09

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Ja

[Oliver&gjengen_cover;](#)